

המדרשה לידע המקדש

אחים VR

מסע אינטראקטיבי בעקבות מבצע אחים מטיגראיי

לירושלים

על-פי סיפורו של הרב ד"ר שרון שלום

מיזם אחים VR נבנה כדי לספר בצורה חווייתית את סיפור המסע של הרב ד"ר שרון שלום מטיגראיי לירושלים, במהלך עלייתו לארץ ב'מבצע אחים' – המבצע שהחל את מסע עלייתם של [ביתא ישראל](#) (יהודי אתיופיה) לארץ. ההמחשה החווייתית של סיפור המסע המרגש של הרב שרון נועדה להגביר את ההתעניינות בכלל סיפורי העלייה של יהודי ביתא ישראל ואת זיקתם לירושלים. למסע האינטראקטיבי שני שימושים אפשריים:

1. שימוש עיקרי – [עזר הדרכה למדריך](#) במסגרת הרצאה פרונטלית או בזום (אורך ההרצאה המשוער כ-20-30 דקות).
2. שימוש משני – [עזר למידה עצמית](#) בכיתה או בבית (תלמיד או שנים). הלמידה תהיה מודרכת ומלווה על ידי מורה (יחידת לימוד של כחצי שעה) באמצעות דף הנחיות מלווה. באופן שימוש זה התלמידים משוטטים בעצמם בתוך הסיפור וחווים את המסע באופן פעיל. בהמשך ניתן להרחיב שימוש זה לרמת לומדה ללימוד עצמי.

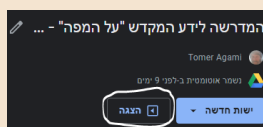
מלבד הצגת סיפור עלייתם של ביתא ישראל, מסע משמש כמודל למורים ולתלמידים וממחיש להם את האפשרויות ליצור ולבנות בעצמם סיפורים אינטראקטיביים ככלי ללמידה חווייתית ושיתופית.

עזר הדרכה – דף מלווה למדריך

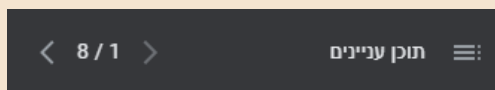
המסע האינטראקטיבי, שנבנה באפליקציית גוגל ארץ (Google Earth), בנוי **ממספר פרקים** המתארים את סיפור עלייתו של הרב שרון באופן אינטראקטיבי תוך שילוב מפה, תמונות, טקסטים וסרטונים. הפרויקט והמידע המשובץ בו ילוו את הרצאתכם בדומה למצגת מלווה, ובתוספת היכולת הקיימת בגוגל ארץ לסיור ווירטואלי תלת-ממדי בתוך הסיפור.

הוראות למדריך

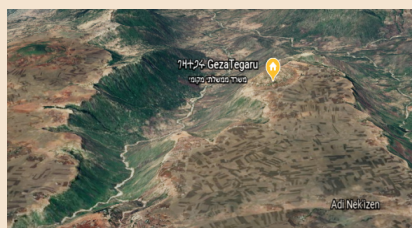
1. דרישות טכניות
 - a. מחשב...
 - b. חיבור לאינטרנט...
 - c. מומלץ לבדוק את עוצמת המעבד והחיבור לאינטרנט לפני תחילת ההרצאה.
2. למדו את פרקי המסע בעזרת נספח 2 (דף מלווה לתלמיד) המצורף למסמך זה. הכינו את הרצאתכם תוך התאמה לקהל היעד, לזמן העומד לרשותכם ולאמצעים הטכנולוגיים הקיימים במקום בו אתם מרצים.
3. היכנסו **למסע האינטראקטיבי** ב: Google Earth
4. לחצו על הכפתור – 'הצגה'

5. דלגו בין השקופיות (פרקי המסע) באמצעות לחיצה על כפתור החץ המתאים

בהיכנסכם לשטח או לתמונה בשקופיות, הזיזו את המפה/תמונה באמצעות לחיצה על הכפתור השמאלי של העכבר, הזזת העכבר לימין ולשמאל וגלילה האמצעות הגלגלת. כך תוכלו לשוטט בשטח ולחוות את סביבת הסיפור. לדוגמא – בתמונה שלפניכם (מתוך שקופית ?) – רואים את מתווה השטח בטיגריי (המקום ממנו יצאו העולים ושרון שלום בתוכם). באמצעות ההתקרבות ניתן לחוש את מתווה השטח ההררי ואת הקושי לחצות אותו בהליכה רגלית.

6. הפעילו את הסרטונים הקיימים בחלק מהשקופיות – אלו ילוו את הרצאתכם במספר נקודות וכך תוכלו לשלב עדויות ממקור ראשון של האנשים שלקחו חלק במבצע.

עזר לימוד עצמי – דף מלווה למדריך

המסע האינטראקטיבי, שנבנה באפליקציית גוגל ארץ (Google Earth), בנוי ממספר פרקים המתארים את סיפור עלייתו של הרב שרון באופן אינטראקטיבי תוך שילוב מפה, תמונות, טקסטים וסרטונים.

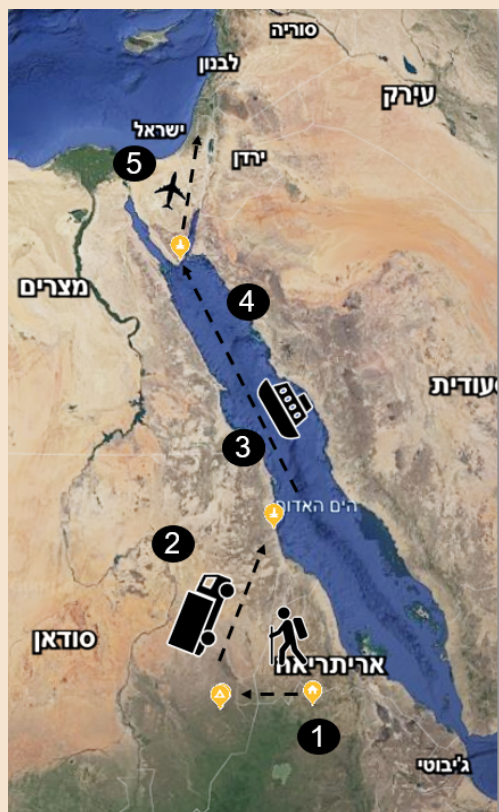
עליכם לכוון את התלמידים, לתת להם שאלות והנחיות על-מנת ללמוד באופן עצמאי וחוייתי את הסיפור המדובר. את תהליך הלמידה מומלץ לקיים בצוותים (2-3 תלמידים), ולחלק את הלמידה כך שכל צוות יופקד על אחד מפרקי המסע של הסיפור. בסוף השיעור התלמידים יציגו לביתה את הפרק אותו הם למדו וחקרו.

הוראות למדריך

1. בצעו את הוראות ההפעלה המופיעות ב**דף המלווה לעזר ההדרכה**.
2. הכינו לתלמידים דף הנחיות ואיסוף נתונים. ניתן להיעזר ב**דף פרקי המסע** וב**דף המלווה לתלמיד**.
3. תכננו את הלמידה. זמן – למידה בסיסית תאריך כ-45 דקות, על בסיס הדף המלווה. לחילופין ניתן לכוון את התלמידים להקדיש פרק זמן ארוך יותר לטובת עבודת תחקיר מעמיקה יותר. מיקום – בבית / בכיתה / היברידית בהתאם לצורך ולתשתית המחשוב והרשת הזמינה לתלמידים.
4. מהלך הלמידה המומלץ
 1. הציגו לתלמידים את המסע במבט כללי, את חשיבות הכרת הסיפור ואת הכלי הייחודי שניתן להם לשם כך.
 2. במידת הצורך, בהתאם לניסיון התלמידים, הדריכו את התלמידים על אופן הפעלת המסע.
 3. הציגו בפני התלמידים את פרקי המסע ואת השאלות המלוות אותו ב**דף פרקי המסע**. הגדירו בפניהם את מסגרת הלמידה, את המשימות המוטלות עליהם, את הזמן העומד לרשותם ואת אופן הערכת התוצרים.
 4. שלחו את התלמידים לעבודה בצוותים וסייעו להם במהלכה בהקשרי תוכן והפעלת המסע.
 5. כנסו את הכיתה למפגש מסכם. הקצו זמן לכל קבוצה/תלמיד להציג את התוצרים.
 6. סכמו את הלמידה באמירה רחבה ועקרונית ביחס לגבורה הרבה שגילו העולים ולוחמי המדינה ומנהיגיה וסיימו באמירה בעלת משמעות אידאית וערכית הקשורה לכיסופים של העולים להגיע לירושלים מחד, ועל הערבות ההדדית ומידת הסיכון ומסירות הנפש של המדינה ולוחמי המוסד על מנת לאפשר לעולים להגיע לארץ.

נספח 1. פרקי המסע

במסע האינטראקטיבי שלפנינו נעקוב אחר מסעו של הילד שרון שלום מכפר הולדתו שבמחוז טיגריי שבאתיופיה ועד לירושלים. בכל אחד מפרקי המסע נתאר בקצרה את מאפייניו ונציע נקודות התייחסות בתוך הפרויקט.

1. מטיגריי לגבול סודן ואל גדרוף – המסע החל בהליכה רגלית קשה ביותר שנמשכה במשך כחודש וחצי עד חודשיים (קשה לדעת במדויק את משך הזמן שהמסע הרגלי נמשך מאחר והסיפור מבוסס על עדויות של עולים רבים שהיו ילדים בזמן המסע ושכל אחד עבר את המסע מעט בדרך אחרת). המסע הרגלי נמשך עד לגבול אתיופיה סודן (מרחק של כ-500 ק"מ) בין הרים לגאיות ללא אוכל ומים. מהגבול בסודן נאספו ההולכים על ידי משאיות, שהעבירו אותם אל מחנות הפליטים שבאל-גדרוף שבסודן,

2. מחנות הפליטים באל-גדרוף – הסודנים הקימו מחנה פליטים באיזור אל-גדרוף לפליטים הרבים שעזבו את אתיופיה השכנה בשל המלחמות הרבות. במחנות הפליטים שהם שרון עם בני משפחתו ועוד עולים רבים אחרים בין שנה לשנתיים. במחנות הפליטים התגוררו פליטים רבים, רובם אינם יהודים, שברחו מאתיופיה בשל המצב המדיני והפוליטי הרגיש שהיה שם. במחנות אלו נפגשו העולים לראשונה עם לוחמי המוסד, שהעבירו אותם במשאית מרחק של כתשע מאות קילומטרים אל עבר חוף הים האדום. יש לזכור שמחנות הפליטים באל-גדרוף מצויים בסודן – ארץ

אויב לישראל. כל הפעילות שנעשתה באזורים אלו היתה באופן מחתרתי ומסוכן. בשקופית 3 ניתן לחוש את תוואי הקרקע של ההליכה מטיגריי לגבול הסודני. בשקופית זו ניתן גם לצפות בסרטון העדות של הרב שלום.

3. מאל-גדרוף אל חוף הים האדום – המשך מבצע העליה התאפשר בזכות הקמת כפר הנופש 'ארוס', לחופי הים האדום, שהוקם כאתר מסווה לפעילות הרציפה של לוחמי המוסד. בשקופית מס' 4 ניתן לגלוש אל עבר כפר הנופש. מומלץ לעבור למבט רחב במפה (ZOOMOUT) ולראות את המיקום של הכפר באיזור המבודד על חוף הים האדום. בקתות הכפר נשתמרו באיזור מנותק זה במשך ארבעים השנים שעברו מתקופת המבצע ועד ימינו. המסע מאל-גדרוף נמשך בשני לילות במשאית צפופה בשעות הלילה על מנת להסתתר מהצבא הסודני העוין. במהלך היום התחבאו הנוסעים באחת הוודיות שבדרך לחוף הים.

4. מחוף הים אל אוניית בת גלים – כשהמשאיות הגיעו לקרבת חוף הים האדום, לוחמי השיטת העבירו את העולים ושרון ביניהם אל עבר סירות, והשיטו אותם במשך כשעתיים למרחק של כ-24 ק"מ אל עבר האונייה, שהמתינה במרחק מחוף הים בגלל שוניות אלמוגים המצויות לאורך החוף.

5. שיט באוניית בת גלים אל עבר שארם-אל-שייך – במשך כחמישה ימים השיטה האונייה "בת גלים" את העולים אל עבר שארם א-שייך בסיני. לראשונה הגיעו העולים אל מקום שנמצא תחת שליטה ישראלית (לפני מסירת חצי האי סיני למצרים בעקבות הסכם השלום).

6. טיסה משארם-אל-שייך לשדה התעופה בן גוריון.

נספח 2 - דף מלווה לתלמיד

במסע האינטראקטיבי שלפנינו נעקוב אחר מסעו של הילד שרון שלום מכפר הולדתו שבמחוז טיגריי שבאתיופיה ועד לירושלים. לפניכם שאלות מנחות לבירור במהלך הלימוד.

1. המסע הרגלי אל עבר סודן

1. המסע הרגלי מטיגריי לסודן – מה גרם למשפחות ולילדים לצאת למסע הזה? נסו ללמוד על המצב באתיופיה בתקופה זו, ועל הסיבות הרוחניות שהביאו את העולים הללו לצאת לדרך כה קשה.

2. היכנסו למפה לאיזור טיגריי וכתבו מהם הקשיים הצפויים במסע כזה. פרטו והרחיבו על הקשיים השונים. כיצד הצליחו לדעתכם להתגבר על קשיים אלו?

2. השהות במחנות הפליטים באל-גדריף

1. היכנסו למפה לאיזור מחנות הפליטים שבאל גדריף – מהם התנאים בהם שהו העולים לפי הבנתכם לאורך התקופה שבה הם חיו במחנות אלו?

2. מדוע לדעתכם הם היו חייבים לשהות במחנות אלו כל כך הרבה זמן עד להעברתם אל עבר הים?

3. המעבר מאל-גדריף אל עבר הים האדום

1. מה איפשר את העברת העולים ממחנות הפליטים אל עבר הים האדום?

2. היכנסו למפה לאיזור כפר הנופש 'ארוס'. תארו את האתגרים שליוו את הקמת הכפר, את אחזקתו ואת מבצעי העברת העולים בחסותו.